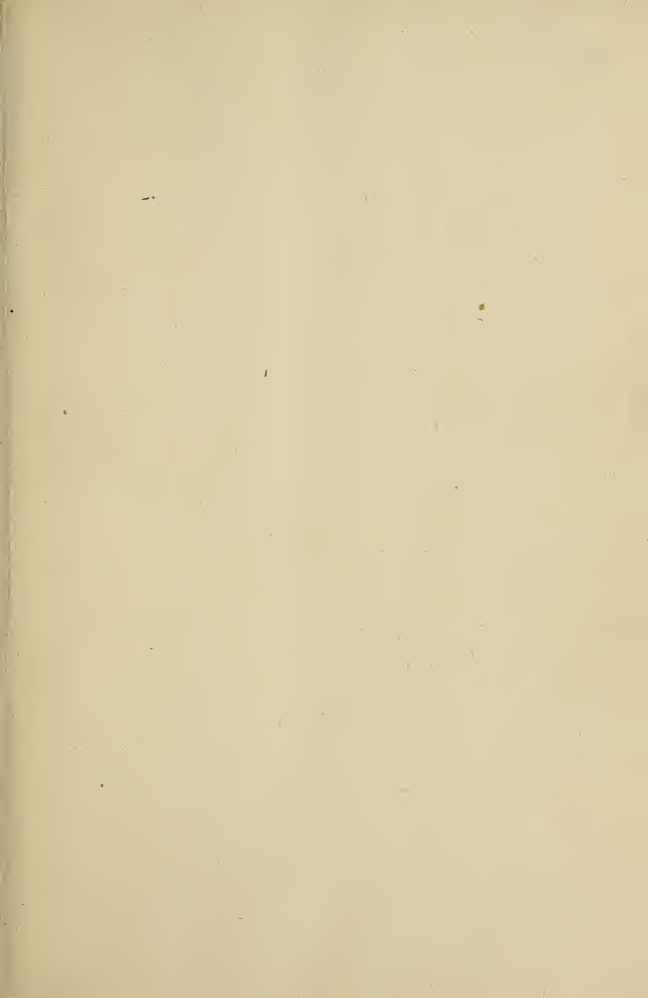

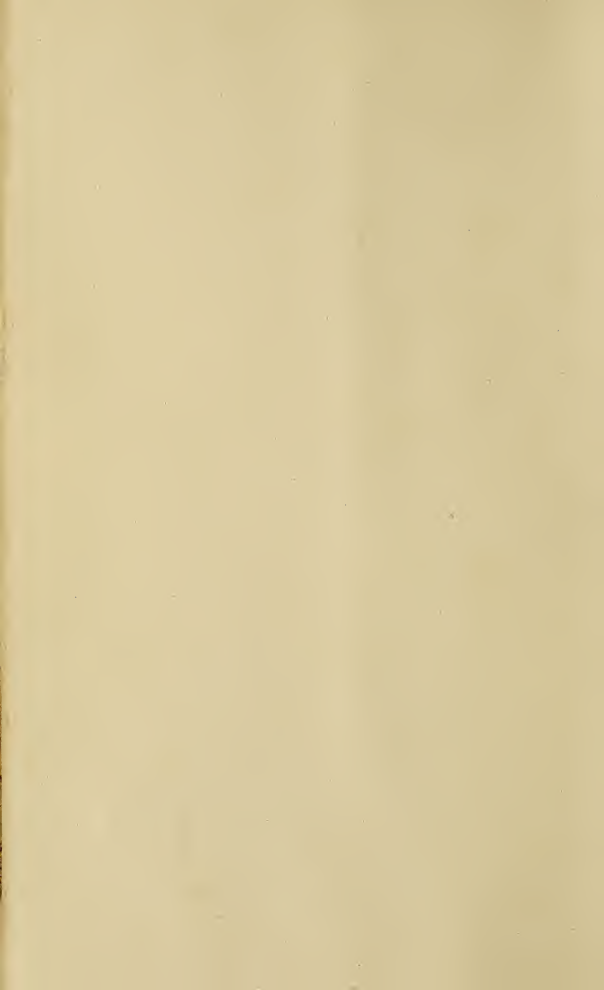

Lang.

70699

Smith

LETTRES

DE

FEU M. JOS. MARCOUX,

MISSIONNAIRE DU SAULT,

AUX

CHEFS IROQUOIS

DU

LAC DES DEUX MONTAGNES.

1848-49.

NENE TESAKOIATONNIHNE NE RATIKOSANENSK8E
KANESATAKEHRONON NE THARONHIAKANERE-
KENHA KAHNA8AKEHRONON RON8ANIKENHA.

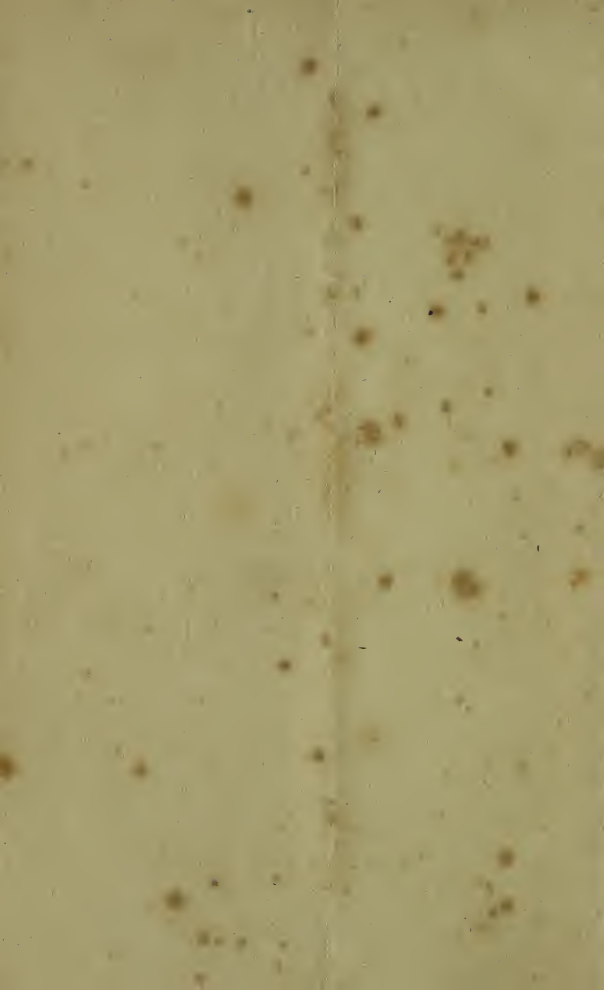
“ Shetenr, Se8enniio, shetenr sheien okon,
Tosa iahte kakonte ask8anak8ase.”

Tiohtiake: (Montreal).

TEHORISTORARAKON JOHN LOVELL.

1869.

BUREAU OF
AMERICAN ETHNOLOGY,
8134
1869

PM
1884
M26
1869

LETTRES /

DE

50A FEU / M. JOS. MARCOUX, /

MISSIONNAIRE DU SAULT,

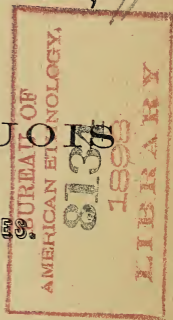
(Mohawk)
AUX

CHEFS IROQUOIS

DU

LAC DES DEUX MONTAGNES.

1848-49.

~~~~~

NENE TESAKOIATONNIHNE NE RATIKOSANENSKSE
KANESATAKEHRONON NE THARONHIAKANERE-
KENHA KAHNA8AKEHRONON RON8ANIKENHA.

~~~~~

“ Shetenr, Se8enniio, shetenr sheien okon,
Tosa iahte kakonte ask8anak8ase.”

Tiohtiake :

TEHORISTORARAKON JOHN LOVELL.

1869.

PM 1884

M26

LETTRES.

PREMIERE LETTRE.

RATIKOSANENS KANESATAKE.

KAHNASAKE, 6 *Août* 1848.

KSAIEN OKONHA,

Ksennitentase aeseſatahonsatate tsinahoten enkiron, nok seserhek: iahtasonkſanikonrhaten.

Nene ietsinikonhratas niateionksetake, iah othenon teiontsterista naeseſannhike, naeseſatataronni oni; iahta tehonaterientare seſatonnhetston; kaſenniiſo othenon ahontsennonniate ne rononha, iaſeronhatien niſe aeseſatkaronni. Oriſiiſo, kſaien okonha, tokat aietsiiſon nonſeronnitakon aeſatien-tahninnionſeke, ioſnore akſekon aonſahatihneka-kastake; ſenſa kati iaonſahotitentaeſeron, ſenſa ahontkaronnianion, ſenſa ahonſanikonhrakſatanion ne Raſenniiſo, ſenſa aonſakanataksate. Ionſeſen nonſa tſi iah othenon teſeſariſaien nonſeronnitakon; ſkennen tiſeſanakere; ſatonkſiiſo naeſeſariſiiſoſtonhake naeſeſenheiontiione neneſatonnhokten. Seſatatitenr kati, kſaien okonha; toſa ſeſatateſenniiſoſt, ſeſerhek: tihaſeton ne Raſenniiſo, iahte ſonkionſenſiaſi ne kento, iah kati teſonkſaſi nii aon-taiakſennonton, teſanikonhriak kati.

Ne kati segehiarak tiotkon tsi rasen ne Rasennio, *tosa satatesenniiost*. Iah kati sahi tasakorisaḡase ne iontatesenniiosta; iah kati taiontste ne iakotatesenniioston, iahtaonsaiakotehiaronhase. Segaterientare oni, kḡaien okonha, tsi iahte kaianerenseraien nonsentsiake naiakorisaḡase ne iakotatesenniioston; iakoienas sahi ne kaianerensera, iakonnhotons oni nehniikoieren, nok tikate oni iakohresatha. Ok kati tikaḡennio, ne kaneka ne ronkḡe enhatientahninon nonseronnitakon, niahte hongasi nethonahiere, ahonsaiena, ahongsannhoton oni. Ne katiken aierako ne ionttokha? Enskat ethonihotiieren ne ietsiiasterista, ne ok ne ronneron aiakotokense, tosa aiontennoḡente tsi tokenske raonaḡenk, tsi tokenske rotikḡeniatseraien nethonahatiere; iah nennee etho tehotirihoten nasakotikenrenseronni; tokat ahatinonḡeseke nasakotikenrenseronni, toha sahi kanataksekon asakotinnhotonke, iasetoḡanen asakotikaronni.

Ionehrakḡat oni, kḡaien okonha, tsi arekho taeseḡanikonhraitane tsi iah etho tehotirihoten ne ietsirihonniennis naietsikenrenseronni; ionehrakḡat tsi iahteseḡattokas tsini sakotitenranions tiotkon niate-senniserake; ok se tahonnonton nahonnehre tosa onka tsiakitenr, akaonhaa iontatiatakenna; iah kati sahi teseḡakahriio akḡa. Tsi sakaonḡentsiaḡi nonontiio koḡa, iahte ḡakonnhaon nahoten asakotitenrheke, iah oni te sakonnhaon, asakotirakḡenniheke kanon naieienthotake; tsini thotirisaieri rati-nonḡes n'asakotirakḡenniheke, nok tiotkon rononha raonaḡenk nonḡentsia; nok oni tokat akte aonsai-ente nonkḡe onḡe, tiotkon ki rononha raonaḡenk; ethone onseronni asakotiteron, iasetoḡanen nennee

ahontsennonniate. Nok iahta tehonatonšentsioni nahontsennonniate ne rononha tsi sešenteron; ne tehonatonšentsioni nise aesešatsennonniate, aesešaihteke, aesešaienthoseke; eh naontase skennen aetsionnhekon, naietsiienagase oni tsinahatikšeni. Ok eken kati tatsisešanongeratonseke tiotkon ne Rašenniio, kanaktiio hetsisešanaktarakšenni nonšentsiake. Iah othenon te sešakariaks tsi ratiteron ne ietsirionniennis, iah oni nononsatokentike, iašetosanen se satekenat ne tsioserat ne gatekšisas nononsatokenti; iah oni nohaha tesešatsterista; ne ok ieken ne ise aesešatatiatakennhaseke. To onte naintsennonni ne kenraken niienhnoten, iakotentions nonšentsiake, netho nasakotitenre tsini ietsitenron nise?

Sesatsennonniatskonhak nisa, kšaien okonha, tosa sešakenronnianion tsini ietsitenranion. Kanekhere tehoiatoreton nonontiiokoga tsinihoieren tsi sakogi ne ratitsihenstatsi nonšentsia, iahte sakogi nonkše onše; iah kinaa tehonnaon ne Rašenniio nasakaon nonkše onše. Onka kati nonša aiekšeni noia nonsaieiere? Akša iah onka; iah oni ne kora nakša rakoratserakšeniio, aseken kaianerensera iotonhon ne iakaonšentsiaien; iahte hokšeniatseraien ne rakoratserakšeniio nasakaonšentsiakša ne iakoiatonseraien. Iešeiente ki naa ne ietsinikonrhatennis. iontons, rotiiatonseraientakše naonnise, nok sakotikšen. Tosa sešatontat netho ni kanošentoten; katiken kaneka tekeni takaiatonseraientakše, noia naiakošehake, tokat aesešaientakše nise iahtahatiientake ne rononha; nok tsi rotiien ne rononha, iah kati taonton naesešaientakše nise; aon-

takaientake sekon tokat korahne, tokat onontioke ne kaiatakseniio, ne katke aeseaientak tsinahe ne tekananetaksen; nok iakoiohaon kati. Rotennaon gahi ne kora aiakesake naeseaientak, ne ok rot-senrion tsi rononha raonansenk ne ratitsihenstatsi; iahte iakotsenrion nonkse onse aiakosenhake, iahse, ksaien okonha, te iaksanensksas ne iaksatsihenstatsi, ii gahi ksarionniennis ne tosa aienensko, tennon ken ii aiaksanensko! Katke aontaionksarisasase ne kaianerensera netho n'aiakgaiatotenhake, iah se oni nii tesonksannhaon ne Rasenniio naiaksanensko; ii gahi senha aiaksatkaronni; ii senha iahta tasonksarhoton ne Rasenniio, ken oni niiorisa aiaksanensko. Sesaseiennatsanit kati tsi taksenis: ratinensksas ne ratitsihenstatsi. Ok kati tiiorisakon ionksatesenteton natonsesentsera okon, tenhnon ken aiaksanensksaseke? Aesesakseni katiken nise ethonasesaiere? Tokat aeseakseni, iah ki nii taiaksakseni; iaksanonses nii nasonksentenre ne Rasenniio; ne gahi aorisa ionksatathonkariakon nasaksatoratse nonkse, naiakinikonhraksarisi, tosa aieiataton nonsentsiake.

Sesatkatho kati tsini ionksaiierenhatie, nok sathontat tsini ksaierases tiotkon, ne ok iaksatonrietha naesesatsennonni; iageronhatien tsi iahte iaksaksenies naontaksanikonhraieritseke; ii ki teiaksaiatoretha ne tosa aeseatkaronni; iahte iaksehre iah ken Rasenniio te sonksanikonhrataas tsini iaksaiierha, aseken tiotkon saksarisaiennis nahoten sesarisaien nok oni nii nahoten ionksarisaien; Tsi kati nenhaiere tsi ensonksanikonhrata, etho neniaksaiere; tiotkon kati aeseatsennonniake, aeseerheke tosa iaksatatesenniiost.

Akŕah seŕanikonhrarak, kŕaien okonha, tiotkon eniontkaronni ne rongakenrenseronnis Raŕenniio roŕennenhaŕe, aŕeken enhoriŕaŕaŕe ne Raŕenniio ne ronhas. Tsinahe tŕi karigate ne karigiioston, ethotsiiot; iah oni nii te sakanekennis ne Raŕenniio nasakohreŕate ne ionkikenrenseronnis; ok eken nii teionkŕatongentsioni tosa asakohreŕate; nok iotkate iahtasonkŕaŕennarakŕe neh nahoten, ok eken senha ok asakohreŕate. Tokat iah he tenseŕaierane tsini skŕarharatstenni, onŕa tŕiok ŕahi enhonakŕen ne kora, ensakosirakŕa; iah oni nonkŕe tahongannhane tŕi etho nenhaiere; Raŕenniio enhonnhane; raokŕire kati ne Raŕenniio n'etho-naiagen.

Saŕeŕatatreŕat, kŕaienokonha; shetsiseŕatatreŕaten netsiseŕahniha,* seŕerhek : sonkŕanoronkŕa; skennen kati taontatsiseŕanikonhraienheke; ŕahon-nise ŕi honikonhraksens ise seŕariŕa; ioriŕentaon tŕi enthonne ne Raŕenniio; tokat aonkŕatkaton naietsinikonrhatenniheke ne ietsirionniennis, iahtakeriŕaŕaŕe, akŕah taontaktane tŕi seŕeŕeron, ise akŕariŕaŕaŕe, ise akŕatŕeristase. Nok iah nonsen-ton teŕakatkaton nethonahatiiere; ok eken ieiotohetston tsini totiriŕaieri tŕi tekkanere tsini hotiierenhaties; iahte hatikŕenies nahontŕistatienite, sakotitenratonbaties tohka niŕenniagetŕerashen niateŕenniserake ne iakotentenions, iahte iakaongen-tŕiaien naieientho. Seŕatatiatakenna niha, seŕaiotek nonsentsia; teŕanistenha nonsentsia, enionkŕanontenseke nenteŕanoronkŕake, ethonihannhaon

---

* Nene AŕENNENHAŕI kenha, M. DUFRESNE, alors Directeur de la Mission.

ne Rasenniio; on8entsiokonson kati sesesak naet-
sionnhekon, tosa nonseronnitakon, ne ok iontonnhi-
saks onseronnitakon niahte iakaon8entsiaien.

Ken kaien tsi se8aton: totati ne ratsihenstatsi
kosa, † iah sahi te iotokenhon; oktathoskenniasse tsi
tahatati, iahta tehoiatureton, iate iakohiaton, nok
iahteshoiatureton ohnaken tsi iahtaonton nethonai-
sen. Etho ki nia8ens non8entsiake; iahtetsieiator-
etha niah ak8a tateiakoiatureton nothenon. Tenh-
non ki iah etho te horihoten non8a shon8ako8anen,
nok oni tsinihati; aseken ne ok rontkathos naese-
8atkaronniane nethonai8en tsini se8arihoten, het-
sition kati ne Rasenniio, se8erhek: raonha iahteson-
k8a8is, se8ennikonhriak kati; iah ne tionk8e tetite-
sennontons non8entsiake.

Ethoniiori8ake, k8aienokonha! 8atk8anon8eraton
se8ak8ekon; ii 8akiaton.

Tharonhiakanere.

JOS. MARCOUX,

Ptre.

† Feu M. QUIBLIER, ancien Supérieur du Séminaire
de Montréal.

DEUXIEME LETTRE.

SESAKOSANENS KANESATAKE.

KANAHSAKE, 16 *Janvier* 1849.

Satskanongeraton sesaksekon Rasennioke.

Tsini kahasis nonsa teiontatenongerontha nonkse ne skennen takenhake, ise, K. O., tiotkon iah skennen teken ; tekanikonhrake, tekentiok sake tsi sesanakere ne sahi rassens ne Rasennio ; rahaši nonsentsiake ne skanikonhrat akenhake ne iakorisioston, skarisions tsi iakorisioston niah skennen teken.

Ne aorisa sakeron aonsonksahtako nakganikonhraseronni, aseken tsi ionkroris ne Kanesatakeronon, ok he nieheiot, iah othenon tetisesatonne tsini ietsitokatenni naontakarisaierike tsi sesanakere. Sahnise oni sihakenikonhratas ne Rasennio niaonsaksiatonse. Tsiniot ne katerahiatakša, ikehre : kankhere orisakon, katke ienhontontate, senha kati ok tehotorarakon ne Rasennio nakenikonhra nethonakiere ; tiotkon saton tsi tekahontakaronte, shetenr taonsahontkakšarisi ; onen kati sakatontate ; sakehre tokenske kinon kenna rakennhas ne Rasennio naksahtarhase. Nok nahoten aonsakiron ? Ne ki ririsanontonnis ne Sonksasennio tsi ksaterennaiennis, katon : nahoten, Sesennio, aonsakiron, iahse tehonnehre aiaksatontate, ok eken ronaterientashon, ronnehre, iah othenon taiaksatontate.

Ionehrak8a ki oni, K. O. tsi tisesarisare, isesehre eniak8ak8eni eniak8aiena akoren ako8enk. Ethose niiohniron tsi raona8enk ratitsienstatsi tsi nonni sesanakere, tsini iohniron ne ronongsentsiaientons tekaniatarekon tsini kaniatares ken kaniataratie ; iah nonsenton tahak8eni ne kora asakaongsentsiak8a ratisennason ; iah oni tahak8eni asakok8a ratitsihenstatsi. Rasatste sane ne kora ; nok senha kasatste ne kaianerensera. Tehotiiena sahi, onen oieri niioserake tsinahe, ne ratiianerenseronnisskaniatarati koga, nok oni ne ratiianerenseronnissne kento ; nok oni ne kora koga skaniatarati koga, nok oni ne kora ne kento, ronsatihnirati ne ratitsienstatsi Tiohtiake tatiteron tsinikon ronongsentsiaien. Kanekhere iah etho tahotiieren, nahotirisatsenrion niah raona8enk takenhake ; ronatkense raotiiatonsera okon, (sakatkense oni nii) nok iah kaneka tateiotieronnion tsi rotihnion naonnise, nok oni rotikariakon, arekho tsi ienakere nonkse onse Kanesatake. Ak8a ronneron aiakitenre, kason nithonenon ronnera aia-k8arisiioste ; etho kati non nisakotirak8enni, tsinon ni sesenteron non8a ; nok iahte sakona8i, ne ok ne sakotirak8enni nahononnhekon ; tiotkon ki raona8enk ; nok oni eren aonsaiente nonkse onse, tiotkon raona8enk ; ak8ah raona8enk onse tsinenge.

Ethoni ka8ennoten ne raotiiatonsera, rasennare nonontiokoga ; rasennare Korakoga ; ratisennaronnions ne ratiianerenseronniss. Nahoten kati sekon tetsiotongsentsiohon ne teiakotkak8arision ? Tosa, K. O. tsesateron8ek, aseken onson8akon ense8aiatenne, ne sahi ra8en Sonk8a8enniio on-

gentsiake sireskse. Eh se nihorisison ne Rasenniio tsi iah ise tese8a8enk; ense8ak8eni ken taese8atkenni ne Sonk8aiatison? Se8anikonhrarak, K. O. aseken tesakoiatoraraks ne Rasenniio ne iienhre taiak8atkenni ne raonha. Ok taionnikonhriake nongentsiake nahoten iahte sakosi ne Rasenniio; iahte sonk8a8i naete8erheke ok taiakik8a, ne ok sonk8a8i aetesahninon nothenon.

Iontons tsi ionkrori: Skaniatarati kosa sahonne, iahtahonnikonhriake. Ok tiiatese8aratietha kati, ok eken senha ense8atkaronni okse8atieren. Enk8ahrori ken tsineniasen nethonense8aiere? K8ahrori niha. Nene renteron ne kento kora, ohenton ienhaiaton, enhatrori ne raonha tsini se8arihoten, tsi iah othenon tesesatahonsate tsi rohtare, nok tsi rotihtare ne ietsirionniennis. Oh kati nense8aiata8en? iah taietsiiatkahtho, nok ense8ententane. Katiken iahte iakoterientare skaniatarati kosa tsi raona8enk ne ratitsienstatsi? Rononha ne rontsterista nori8a rotihniraton tsi raona8enk. Se8atati8enr nisa, K. O.; tesesateron8eksi, se8ennikonhriak tsi iahtetsise8a8i ne Rasenniio. Tosa aontese8atoktase tsi hetsise8a8i ne karonhiake aese8atsennonni, neniet8isennarak8ake ne ietsirionniennis. Nene se8aiote nonga natate8enniiostatsera, tokat ne ense8astonte ne kennon8eha tenshetsise8aiatati8enronen ne Rasenniio; tenhnon etho nenhaiere entsise8ahre8ate tsiniot tokenske aese8ak8enion aese8atate8enniioston, aseken ehni8esanikonhroten; ia8se ne ok teha8en ne Rasenniio: "tosa senensko," ra8en oni: "tosa saskaneksek akoren ako8enk naserheke akenensko."

Tosa, K. O. se8ari8arako tsinahoten katon; ehni-

hakennhaon ne Rasenniio, tsi iahte seŕatahonsate hetsisesaniha rohtare rotatenikonhraksaton tsinisesarihoten, nok ohnenhaiere ? iah sahi tahakŕeni tsinahoten seŕaton ; ehnihonnhaon ne ratsihenstatsi kosa, ehnihonnhaon nariŕasakon tsini haierha ; nok oni oia ahatien, eh oni nennee nenhaiere ; iah se tetsi-ontsiakŕarisions ne iakoiatonseraien. Teseŕaiatoret nisa.

Kento Kahnasake, ratikŕekon ne rotiskenhrakehte ronnerhakŕe aionkiion ne ratikoŕanens ahonatientahninonron onseronnitakon, tsini hotitent nonŕa, iah othenon akŕa tatehonatentson tsini ŕakannhes. Iahte hotikŕenion ne ratikoŕanens ; ronon kaientak noiente, tosa aionnakerako, niahtenskaientaentake. ŕaonkennhane nakehrori ononsatokentike ; oksa ok kati ŕahonnikhriake ; iah nonŕenton ne teshonatorori : aseken ok sa ok asakotiiatonseron ne ratikoŕanens, enskat oni ahontientahninonra onseronnitakon.

Keriŕahronkas oni n'Akŕesasne, onen aniot ŕathatitaste ne ratikoŕanens naiontientahninon akoren tienakere, aseken ŕahonttoke tsi eso tonterako, rononŕentsioŕanen sane nennee. Tsionhaa katiken ne Kanesatake seŕanakere ehnaeseŕaiere, iah se ise teseŕaenk ? Nok oni naeseŕaiatakŕeniioke, sekon iahte ioianere naietsiion ne rotiskenhrakehte nehahatiiere ; sotsi kanoron nohnaken iahtenskaientaentake, ne ietsiien okonha, ietsiiatere okonha tsinenŕe aienakereke. Tosa kati seŕerhek : oia nii naiakŕaiere tsini ieierha ienakerenion seŕatatekenha nonkŕe onŕe ; seŕatatiatakennha tsiniiot tsi hetsisesaŕi ne Raŕenniio ; iah se taontahonŕennontonse.

Sasesatatresat kati, K. O., Rasennioke niare, tenhnon hetsisesanineha. Seganiseriio naesegakahriiohake; iah kaneka taiek8eni iontaterionnienis tsini haierha; iaseto8anen sakotsientani sakononk8atsera8is, iaseto8anen ka8istake satekenat ne tsio-serat tsini haierha, ok se tahennonton niah etho tahaierane. Segatsennonniatskonhak nisa naeserheke senha asonk8entenre ne Ra8ennio. Tosa sesakenronnianion tsi sakotenranions; tosa oni se8arigarako tsi oia natehaierha; kanekhere ken ehniio-terisison ne ron8anoronk8a, ne senha asakoiatakenha; ethose niot non8entsiak8ekon. Ak8ekon hetsisesanoronk8ak, ethone ok satenhaiere ak8ekon. Raonhaa sahi enhak8eni natsisesaiatakenha non8entsiake ense8ententane, tokat ense8anon8akten, nok senha nentise8enheionsere; hetsisesanoronk8ak kati ok eken; iah se othenon tehaha8e ne se8a8enk, iahte iaksanensk8as ne Ra8ennio sak8a8ennenha8e; ii tenhnon iakinnhese nonk8e naienensko. Enionkikenrenseronni, iahte ionk8anikonhraksens nii onk8arisake; ne ki ionk8anikonhraksatak8a tsi eniontatkaronni ne ionkis8ens, aseken ne se ensakorisa8ase ne Ra8ennio ne sakonnhas.

Aia8en kati, se8ako8anens, iataonsesesaiaatorete, skennen aonsesesaatonni, skanikonhrat aonsetsionni tsi nonni se8anakere, Ra8ennio atsitse8a8enniooste tsi tsionnhe; ne senha aese8askennha ne tosa aese8atkarouni nensesatonnhokten. Enskat ok sahi ionk8aaien natonnhetston; ne kati senha tesaterientharen naontsennonni. Enionkionsentsiakateke, enionk8a8istakateke karounhiake; enionk8anaktiiohake, iah othenon tataionk8atoktaniheke, iah onka

taionkikga, iah oni taonseteſenheionsere ; etho kati nonkſah, K. O., nionkſatieratonhak, katiken toniio-
 ore tionnhe ? Iorigentaon neneſatonnhoktane enſe-
 ſannhaten tſi nonſa niſeſaierha, enſeſerheke, toſa
 ethonaonkieren. Senha kati ioianere onſa ok etho-
 naeſeſaiere ; toſa ſeſaiotats ne ſatehenerakſen ;
 akſa ſeſenron : onen, rakeni, ionkſanikonhraientaon-
 hatie, ſaſonkſentenre ne Raſenniio, ſaionkſanikonh-
 rotonhatie ; ſaiakſatkake tſini ionkſarihotenne ; aon-
 ſeſanikonrhen kati ; onen ſakion nonkſatonnhetſton
 taonſaſkſasniene Raſenniioke ; aſkion ne karon-
 hiake aiakſatsennonni ; iaſeronhatien nonſentsiake.

Toni iotsennonniat, K. O., nethonaeſeſaiere !
 Rinekennis kati ne Raſenniio nahaterennaaienhaſe
 nakeſenna, naeſeſaiena tſinahoten katon.

Ethoniiorisake, K. O. ; akſa tonſakſanonſera-
 ton, ſeſakſekon , ſeſaniakhon, nok ietſiien okonha.

Ii ſakiaton,

Tharonhiakanere,

JOS. MAR COUX,

Ptre.

TROISIEME LETTRE.

RATIKOSANENS KANESATAKE.

KAHNA8AKE, 12 *février* 1849.

Iahte kerhak8e ok sa ok ionsak8ahiatonse; tsi-niiot ne sakerharek8e ne taontask8a8enna8eron. Nok tsinakahronke nonsatsi tsini hatisennoten notiake ne kanesatakehronon, ne satesaksterihatak8e naionsakatati tsi se8enteron. Tosa, K. O. se8as8a-ten tsi iahte k8ak8atstenni, eh se nihakennaon ne Rasenniiio, naontk8ahtako naonsese8ahaharane, ne tosa aese8atatkaronni.

Sakohrori ne kento kanesatakehronon (aiasens taionkiatatkenke) rasen: "ne aorisa iahte iak8a-
" tontats aiak8atatsennaren ratsihenstatsine, iah se
" teionk8aterientare toni kaiatonseroten: tokat en-
" sonk8anikonrhaten ohnaken; enhenron: nehnaho-
" ten se8atatsennaronnions." Kanoron, K. O., tsi ieiohe ne tak8akenhronnis ne Rasenniiio sak8a8ennen-
hase; iah se taese8ari8atsenri ne tokenske iakini-
konrhatteniheke nonk8e; iak8as8ens nii ok eken ne
kanikonrhatha. Ne sahi ne ise se8aiatonserison,
korahne iese8atennieton, iah tiiiehe8e tsini tsise8a-
kenrenseronnis, tsi se8ahtare, netsise8ahniha; toha
ki tsini hon8aierhak8e Sonk8a8enniiio Sitaheronon,
he nitsise8aierha.

Ne kati ioteri8ison naonsese8arisi tsi ethoni-
se8aieren, aseken iahtatese8aiatoreton tsi onogen

sesatsta; ne kati ok aorisa aonsaiontatsennarako tsini iakoieren tsi raton aonsesesatatsennaren. Eh se nikarihoten nonsentsiake: esennake iontatkenrenseronnihon, esennake entsierisi, esennake entsiontatsesate. Nok kaiatonserake iontatkenrenseronnihon, kaiatonserake ki entsierisi; entsiontatsennaren kati tsi iah etho tetsiakonikonhroten. Etho ni ionksannhas ne karisioston, tosa nohnaken aiontonheke; iah se te shonatatresaton. Aseken iah tahatontate ne Rasennio ne iah orisiio teken tsi tsiakotatsesaton.

Ne kati aorisa, K. O., ihrere netsisesahniha: ok sa ok iaontkontakse aonsoterisasonni ne skennen aonsonton skanikonhrat akenhake netsisesarionniennis. Iah se ehtehaiatoten netsisesaterista ne tahonganikonhraraseke; iah nonsenton tahaksemi tsinahoten iakase ne kento; sotsi iotenogent. Niiorisatsanit kosa naiontatsennanensko; teiakotentson naiontatennhoton tsi iontatennhotonkga neh naieiere. Sesatontats katiken ne sesanikonhrakon nahaksemi ne ratsihenstatsi netho nahaiere? Kanekhere, K. O. ne ok onte aiontontate, neh nahoten, neh naieksemi nakaonha ethonaieiere. Kanekhere are othenon sesarisakenseraksa naesesaterisateko ne tokenske aonsesesatatsesate; nok iah onte tokenske etho tsesanikonhroten naeserheke *ne resaks nasonkasennanensko*.

Tetsisesarhoton niha, K. O. netsisesaniserasi ne Rasennio; tsiohetsta sahi tsini tsisesaierha. Tiohtiake sihenteron, eso sahi ioserake ieshenterontakse, kanataksekon ronsanoronksakse, ronsagennanoronksakse oni, aseken iah nonsenton tesakoni-

konrhatenni; akša oni ronsannhatenhon sonsasakoiatonti. Iah othenon ne raonha te tonontonhon; sahosennarakse ne rongakosanen; ok tahennikonhriake, sahrere: Rasenniiio iehaksatoris tsinonni ionkenatonnis; iahte kaien noia ne ionhronkha, tosa kati seserhek: iah ken Rasenniiio tesonksaniserasi. Tokat oia ahenterontake, ahakseni ken noia naonsahaiere tsini haierha ne raonha? Iahten, ehse nihonsannhaon ne rokosanen, nisennaksekon narisasakon; akiron oni: nisennaksekon ne kora.

Tokenske K. O.akša tesakatonharenron tiotkon ne sesarisake, nothenon natsisesaiere ne Rasenniiio ne taonsesesatkakgarisi. Tosa niha tsesateronsek. Sesatatitenr nise, ietsitenr oni ne sesaniakon nok ne ietsiien okonha; tosa hetsisesarisanonšaks ne Rasenniiio ne kakširošanen aratste natsisesanonšareke. Segatontat niha tsini kšaierase; tosa seserhek, nene sakšaniha ronnyaon tsi tesonksaiatonnis; iah nonsenton tehakenekenni nakšaiatonse; ii takennonton, aseken, kšahrori sahi, tsi ikehre: Rasenniiio rakenikonhrathen nakšaiatonse.

Tsinahe iesakksathon sesanatakon noia tsaton-takonšaskšenhaše, sesesataseiate Sašatis raotio-ksake, ethonahe senha kšanoronksa, etho nahe senha tekšaterientare naesesatsennonni. Šakenikonhraksenhon kati sakahronke tsi nahoten tesesentaksatenniton netsisesarionnienni, onosen iakotston tenhnon iahtesesatennošenton; iahte seseron: otkon isere takeieronnon, aonsakekša tsi iakorisiioston. Tesesaiatoret nisa, tokat ne Šonksasenniiio aontahotenniete ne raronhiakehronon tsi sesenteron, isešehre ken, asonksarisasase tsini sesa-

rihoten? iah nongenton tatsise8ariga8ase, iah oni tasakori8a8ase ne ietsinikonhraten tsini se8aieren. Tosa kati se8ateraiatak naonsese8atatresate. Se8atennaien tsionhaason, nok etho nase8aiier tsinentsise8anikonhrata ne Rasenniio. Sase8arisi tsini se8aieren; sase8atatsennaren naonsese8atatsennarako, ethone onen skennen entsietsironk8ase; ethone se8agenk ne skarake8atha, naese8aiatarane oni; ethone taonsese8aterahneken ne Rasenniio naonsatsise8entenrheke tsinense sekon ense8eseke nonsentsiake.

Onen niha, K. O., se8ennikonhriak, sase8ahaharann, iah se skennen tese8ennontonnion se8anikonhrakon tsi hetsise8akenrenseronnihon netsise8arionniennis. Aonsatsise8anoronk8e, entsion8esenhake se8anatakon nok se8anikonhrakon; ak8ekon satese8aiier; ne tekarensaron tsiakoseronni ne iakotaksatonne; ne ensakori8a8ase ne Rasenniio, ne ensakotentre.

Etho ok K. O., nonsa nask8asennaronke; gat8anon8eraton ne se8atatien okon, aia8ens skanikonhra aonsetsionni tsini hanonses ne Sonksaiatison.

Ii sakiaton Sose Tharonhiakanere,

MARCOUX,

Ptre.

QUATRIEME LETTRE.

SESAKOSANENS KANESATAKE.

KAHNASAKE, 7 mai 1849.

Arekho, ksaien okonha, taonsak8asennaronke. Ionkrorihne sane ken iosere, iaka8enne, tentiesaiatonse; nok iahte sakatkahton. Kanekhere iahte se8aiena tsini k8aierase; kanekhere tisesari8are tsini sesarihoten, tesesarihoroks nak8ah taesesatka8arisi; iah se kaneka taontaien non8entsiake naiek8eni aietsiri8agase, ne ki sahonni sakeron: ak8ah ahontkatho ne ratikahrake.

Ken nonga saksatenniethase tekaiatonserake, onseronni kasennontak8en, nene tekananetak8en ne korahne tkakeron ne kaiatonserak8eniios, ne akoiatonsera ne iakaon8entsiaienton ne kak8as; aseken se8aterientare onen tsi ne ok iakoien ne tekananetak8en; iah kaneka teiehase ne kaiatak8eniio. Ikare oni, ne nashenhaton, ne ratiianerenseronnis rotirigahniraton tsi raona8enk ne ratitsihenstatsi ne kanesatake, rotatsennare ne kora. Iah kaneka teiakoiien ne senha ioiatonserahniron. Se8atennhan kati nakongasennahnoton, ak8ah aesesanikonhraientane. Ietsinatonhas oni ne ietsinikonhrathas tsini sesarihoten; iah onte ne taonsahatiere nenhontkatho; iahtaonsahatik8eni nahoniron: ise se8asenk tsionk8e onse; se8asennio kati naesesatientahninonse. Iah ne taonsahontonheke nenhatikahenhion

ne tekaiatonserake, nonga ieksatennietenni. Ise ki sesasen, saktion naesegateseienton, tosa nohna-ken iataonsontieronnon tsi sesanakere.

Ionnhaten nak8ah, K.O., tsinensegaiatagen, iah nii ak8ah te ksarisahestennis; 8aetsiiaatahtonte, 8aetsinikonhrhaten; nok sotsi ok sa ok sesatontaton. Ohenton aesegarisisakon, iah etho taiagenhon, iah-taietsikenrenseronnihon ne ietsirionniennis; iahtasesaiatonserison niahte kaiatonseriio, titkahere nonogen, ne korahne iesesatennieton; ronehrakohon nak8a ne kora tsini ietsiierha ne ietsirionniennis, aseken sakoienteri tsi iah othenon etho te hatiaatotens tsini sesagennoten. Totirisaieri tiotkon tsi ietsiiasterista, etho nihotik8enion; ne ok enskat iahtahatik8eni nok taesesatiesate ne raononsentsia. Ka onte nonni ieteron nonsentsiake netho naieiere. Ioristentahon ne ieiatak8eniio ne entionnonton: enionnikonriake niahte ieiatak8eniio, enienrheke, iah kinate sonk8asi ne Ra8enniio.

Ne nii, K. O., kennhatenstak8a, tsi eniokaresate sesatonnhetston Ra8enniioke, eso 8ahi onen tsi iot-siiohahon tsi sesarisiioston ne aorisake; ne ki satenientenstakon iahtetsisesarisasase ne Ra8enniio. Ratitsanis na ne Ra8enniio rongasennenhase nahonnosente, nasakotikenrenseronni; ratinon8es tenhnon niiatekon asakotitenranionheke; nok rononha tenhatiatorete tsinenhatierhake, tsi kiens ni honnehre, etho onte nihanon8es ne Ra8enniio. Etho ni ionksanikonhroten, ak8ah iah othenon etho teiakgaiatotens tsini sesatroris sesaiatonserake, kationen aiak8ak8eni naiak8ahasenseke niahte senniserake, naiak8ahasake akoren akosenk?

Seſariſaneraks koſa kati, K. O., tſi ethoniſeſanikonhroten, takſaſennotas, takſennoſentanionnis, takſaſentennis, nok ſekon kſentenre, iahte iaſanoneſes aonſaiakſakariake. Tſi ki niſonkſannhaon Sonkſaſenniio, kſahretſiarons aonſeſeſatatreſate : iaſaterennaiens natiſeſentenre ne Raſenniio naonſatiſeſanikonhrakſariſi, toſa iſinison naeſeſatatkaronionhatieſeke. Iahte tſiakonaktiio nonſentiſiake nonen ſakonakſaſe ne Raſenniio. Oktiaſakaterientare, K. O., iaſ ſkennen te ſeſennontonnion ſeſanikonhrakon tſini ſeſaierenhaties; ohniiotieren kati, ok ſa ok ſkennen aonſeſeſatatonni, aonſeſeſariſaſeronni tſinatēſeſaterientaſenriehon, iaſeronhatie niaſ akſa taēſeſanikonhronnike tſini ſeſaieren, tiotkon ki aonſatiſeſanikonhraſeronni netſiſeſahnia tſini tſiſeſanikonhrakſaton, aſeken ethonihoriſison ne Raſenniio, aonſaieſeronni ne iaſotakſaton.

Oktiioriſakon, K. O., ſoſti aionkſaſkennhaſeheke nonſentiſiake aoriſake; tokat kennonſeſa enteſenheie; ioriſentahon enteſannhaten. Kennikaianerēſeroten Raſenniio raoianerēſera iaſoſkennhen nakaonha akōſenk, iahte kariſakſen. Nok ne iaſoſkennhen iahte iaſoſenk, iēkaieri oni tſini iontattokatenni tſi iahte iaſoſenk, onen ne kariſakſen. Teſeſaiatoret kati nonſa : tiotokte ken tſini ietſitokatenni tſi iahte ſeſaſenk tſi nonni ſeſanakere? Hetiſeſaſhroni ne kora; ariſaſakon oni rakennhaon nakſaſhroni; ietſirionniennis ronotaſion ne raotiia-tonſera, tſi iohniron onſe tſi raonaſenk; raſennare Nonontiiokoſa, raſennare Korakoſa; ratiſennare ne tehatiiatoreta ratiianerēſeronnis. Nahoten kati ſekon tēſiotonſentiſion? Tſi kati ok aieſeni

nonkse aiiron : iahtateiossathe ne karaksa, ethone eniek8eni aiiron : iahte honasenk. Nok tsi iahte sesasenk, nahoten kati aoriga aese8erheke ii aonta-iaksennonton ? Ka onte ni ieteron nonsentsiake naontaionnonton niahte iakosenk ? Ne gahi roh-tiasenraton ne Ra8enniiio tsi rasen : "tosa satate-senniiost nakoren akosenk."

Sesennikonhriak kati, K. O., tsi iahtahatik8eni nonga shontsterista tsi oktitotati naonnise ne ratsi-henstatsikoga, iah kaneka te shenteron. Iahte ho-tiiaton tsi totati, aseken tehottiatoreton tsi iahtai-ianerenne ; aksa kongaiats, ok ti to8ennatak8aton tsi totati, iah aksa tehonikonhraientaon tsi nenia-8enne.

Iah kina, K.O., tahatontate ne Ra8enniiio tsini se-sanikonhroten ; aseken ok eken gahi aese8akaronni. Orisiio ne tokat aese8ak8eniatseraientake naese8a-tientahninonseke nonseronnitakon, aksa oksaok aon-sahatihnekakaste ne sesaskenhraketetsera. Otska-rat kati iahtakene noiente kenha ; ok eken senha aonsaiakotensteten, tenhnon otiake ne aiakoriote, oneshon aiakoiatente. Hero! iah ken te sesani-konhraientas ? Senha kati ioianere ahonganatese-ientonhase noiente ne ietsiien okonha, ietsiiatere okonha oni tsinense.

Tak8entenr kati, K. O., sase8atatresat ; tosa te-sesarihorok naese8atatsennaren ak8ekon. Tsi ki ni k8ahrori onen : esennake iontatenikonhraksaton, esennake entsiontatenikonhraseronni. Kaiatonse-rake iontatenikonhraksaton, kaiatonserake entsion-tatenikonhraseronni. Kaiatonserake kati sase8a-tatresat, seserhek etho ni horisison ne Ra8enniiio.

Aseennita sahi nonsa ne te ganistenha Ongari. To kati ni kennitentase naese sentenre nonsa nok tsini sennites aese aseienentane, aonsaietsironkase, atsisesatienhase oni, nok akah aeseatonnien ne tsionnehkon. Seennitak oni nise, naese ganikonhrahnrirate naese gakseni tsina te hotongentsioni netsisesahniha. Akasa se senron: Rakeni, onen tsionksanikonhrotonhatie ne ionkiiatahtonton nonkse. Akasa kati, RaSenniio asakion nonksasenna tsi eniakgatatsennaren. Iah nonsenton, K.O., te iakotkaronnihon ne RaSenniio ronasa tsi iakotatsennare, ok eken eso entsiakotehiaronhase naiontsennonni.

Nok arahonne tohkara niiosennake taontaskasennageron, onen sahi eso ksaiatonni; ok ta tsesatote; tsiniot iahtetsionseskani tsi ksaiatonnis. Rasenniio se rakennaon iah nonsenton tehakennaon netsisesahniha, ok ti honikonhriakon, ne ok ne roterennaian, rorhare naonsese saharane.

Tegsanongeratons kati sesaksekon sesatatie okon, aiasens aonsese sataseiaten ne skennen, nahaserientiio ne Sonksasenniio tsinaese aiere sesaksekon.

Ii sakiaton ne ksaien okonha,

Tharonhiakanere,

MARCOUX,

Ptre

Extrait d'une lettre de feu M. MARCOUX, aux Iroquois du Lac, du Sault et de St. Régis.

KANESATAKEHRONON, KAHNASAKEHRONON AKSESASNERONON ONI AKOIATONSERA, ETHO KARAKSEN TSINI KASENNOTEN.

.....Tsiorisat sekon sesksasennaronk, ksaien okonha :—

Raton ne Rasenniio oiatonseratokentike : *Tosa othenon nietsiier ne ionkesennenhase nonsentsiake, tosa ietsirisak8ennihék ne khennhas, aseken entekhennhe.* Tsinahé ehnihoieren ne Rasenniio, iasetosanen iakotkahton nonsentsiake tsi iahtehonosén.

Nene iakoiatonserisahannhon sahonnise ne iakonikhrosanens nonkse, nok oni ne karo nonk8ati tiakoiatonnion tsini iasenserons, iasetosanen satroris tsini iakotkaronnianion niahtehongatiitanoronksa ne Rasenniio rongasennenhase.

Rontonnions ak8ekon : Ne nethoniiakorihoten nonsentsiake, iah nonsenton taiontk8atako, ok eken ne eniakotensteten ; nok oni nensakoterennaienhase ne Rasenniio ro8ennenhase, iorisentaon tsi senha ok ensakohresate.

Eso iakok8atsehne, iakokatekse ; sahontatkonienste nonsentsiake. Sahon8akenrenseronni ne sakorihonniennis, ohnaken iakotentaon, aseken raonha ethonihon8aiierha Iesos, othenon nahon8aiere ne ro8ennenhase. Ne ki ra8en oiatonseratokentike, Ratik8ekonne saka8enni : *Enietsikenrenseronni*

nonk8e, ii enionk8enrenseronni; enietsiiate8eienton, ii enionk8ate8eienton.

Eso ienakerenionk8e kennakeratsero8anens, kanato8anens oni, teitonenhianiton iakotsoko8ahne, rohtonton ne Ra8ennio, iah kaneka teskaieronni tsi ienakerenionk8e; ne iakostonton, iahtehon8atinoronk8ak8e ne sakonnhas, ron8atiri8ak8ennihak8e, nok tehon8atinonhianihekihak8e.

Ken se8anakerenion tsionk8ehon8e, ashen nise8anatake, rakennaon ne Ra8ennio nak8ahrori, naonse8atatrate, naese8atka8e tsini ietsiierha ne ietsirihonniennis; ia8et tesc8ari8aiena8akon ise8ehre eniakikenrenseronniheke: etho nense8aierhake tiotkon, ok eken tentise8ententaonhatie, nok ohnaken en8ahton oni nise tsi se8anakerenion, akoren entsiontiatak8eniioste, nok kathonte tiienhenhien ne ietsiienokonha; aseken ok tsiniia8enseron tsinahe, okhe niientsia8enne tsinen8e, iahse tateshoteri8ateniennis ne Ra8ennio, iah oni non8enton tiiahorisaioha tsinenhaiere nasakotokaten nonk8e ne iakotonk8etaksaton non8entsiake. Tikate nenneh tsi ensakohre8ate tsieiatatson neniontonnhokt8en.

Tak8entenr, k8aien okonha, sekon tohkarat niio8ennake aontakatati. Ne 8ahi oni se8akaronnis, toha ak8ekon, KANOSAON, ne naori8anerahaksera notkonserakseñ. Ietsinosas ne kenraken niienhnotens, tesc8atatenosas oni nise, ne kaneka ostonha 8ahontsennonni, iekanihare ietsinosas ne ietsirihonnienni. Katke asakori8a8ase ne Ra8ennio nethoniiakorihoten, ia8et i8aks notkon neiatakon? oh se8atatitenr tsionk8eon8e, ne ion8esen aese8at-

sennonni nakoren Sahontsennonni, naeseSerheke, ahakon oni nii ne Ra8ennio nakatsennonni.

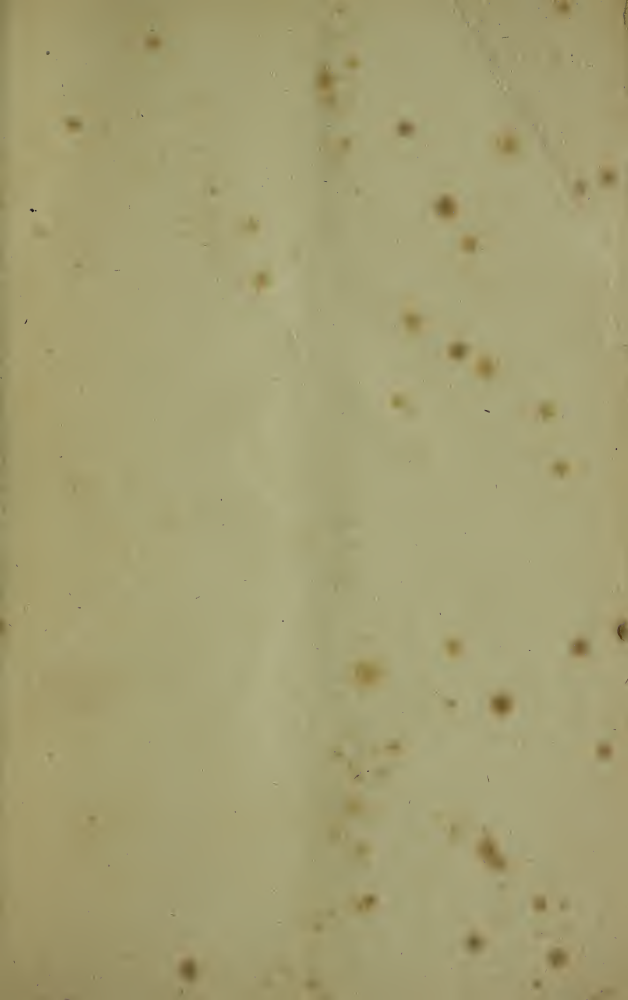
Ietsinoronk8ak ietsirihonniennis, aseken Ra8ennio hetsise8a8i. Ken Saktare, onen katiatisas, tokat iahte kari8es tete8atatkanere, iah kati ii tekatatiton; ne ok te8akaton8entsioni aese8atk8atako ne tsionk8ehon8e, skennen aese8ennontonnionheke non8entsiake, tsi aese8askennhaseheke ne skennen akenhake tsi sesanakere, nahatsennonni ne Ra8ennio, naese8atsennonni oni nise se8ak8ekon.

KAHNA8AKE, 15 Janvier 1852.

SOSE THARONHIAKANERE,
JOSEPH MARCOUX,
Ptre.

Faint handwritten text at the top right corner.

TO
DA
OO

